

OBKLÍČENÍ VŠEVOJSKOVÉ ARMÁDY A PODMÍNKY, ZA KTERÝCH MŮŽE VZNIKNOT

Div. gen. Václav Kratochvíl

Plán práce:

- I. Všeobecně o obklíčovacích operacích.
- II. Podmínky, za kterých může vzniknout obklíčení.
  1. Vznik obklíčení v obraně.
  2. Vznik obklíčení při útoku.
  3. Vznik obklíčení při ústupu.

I. Všeobecně o obklíčovacích operacích

Obklíčovací operace je operace velmi stará. Avšak klasické vzory obklíčení s úplným rozdrčením a likvidací nepřítele se do Velké vlastenecké války SSSR v celé válečné historii vyskytují jen ojediněle. Nejcharakterističtější příklady obklíčení v době před Velkou vlasteneckou válkou jsou tyto:

1. Bitva u Kanen r. 216 před naší érou, v které kartaginský vojevůdce Hannibal obklíčil a zničil dvojnásobně silnou armádu římskou. Toto vítězství získal Hannibal dovedným uspořádáním své bojové sestavy a energickým jednáním svých velitelů.

2. Bitva u Ulmu r. 1805, kde rakouská armáda Ferdinandova očekávající příchod ruské armády Kutuzovovy, s kterou se měla spojit, byla obklíčena a zajata Napoleonem.

3. Bitva u Sedanu r. 1870, v které byla chalonská armáda Francouzů pod velením Mac Mahonovým obklíčena a zajata dvěma německými armádami.

V první světové válce nebylo příkladu obklíčení armády jako celku přes to, že tato operace byla v plánech generálních štábů téměř všech bojujících států velmi zdůrazňována. V praktickém provedení ve většině případů nebylo obklíčení dosaženo, protože neodpovídalo ani situaci, ani poměru sil a prostředků. Potvrzují to tyto příklady:

1. Záměry německého generálního štábu obklíčit a zničit francouzskou armádu obchvatem pravým křídlem německé armády přes Belgii a jejím zatlačením na opevnění

u vlastních hranic neměly úspěchu. Bitva na Marň dokázala úplnou neschopnost tohoto podniku.

2. Plány spojenců obklíčit Němce při likvidaci výběžku u Chateau Thierry-Amiens r. 1918 se rovněž neuskutečnily, protože německá obrana byla velmi odolná a rychlost útoku a hloubka operace spojenců byla velmi malá.

3. Pokusy rakouského velení obklíčit 5. ruskou armádu u Komarova skončily naprostým neúspěchem tohoto podniku, protože křídla i tyl obklíčující 4. rakouské armády byly obnaženy, takže sama byla obklíčena a mohla být poražena. V kritické situaci zachránilo 4. rakouskou armádu jen to, že ruské velení nepochopilo situaci a nařídilo odchod 5. armády. Velitelství 3. ruské armády pak neprojevilo iniciativu a neprovedlo úder do týlu 4. rakouské armády.

Během celé první světové války Němci skutečně obklíčili část ruské armády jen ve dvou případech, a to:

— r. 1914 u Tannenbergu, kde rozbili a zajali část armády generála Samsonova, a

— r. 1915 v prostoru Lipsk, kde rozbili 10. ruskou armádu a zajali šest pluků 20. sboru. Příčinou těchto úspěchů Němců byly chyby a nepřipravenost velení ruské carské armády.

Úspěchy Němců, vysvětlované ve vojenské literatuře jako klasické provedení „Kanen“ v době imperialistické války 1914–1918, byly vítězstvími jen místního významu, protože k úplnému zničení celého nepřítele neměli Němci ani dostatek sil, ani prostředků.

Jestliže však v první světové válce není příkladů obklíčení armády jako celku, je naproti tomu ve Velké vlastenecké válce SSSR řada případů obklíčení, při čemž byla obklíčena obrovská uskupení vojsk o několika stech tisících mužů s ohromným množstvím technických a bojových prostředků.

V posledních letech druhé světové války

nebylo na sovětsko-německé frontě téměř ani jediné velké operace, která by nebyla prováděna obklíčením a zničením velkých sil nepřítele.

Příčinu toho je třeba hledat předně v použití značných technických bojových prostředků jako dalekonosného dělostřelectva, tanků a letectva, které mají rozhodný vliv na vedení soudobého boje a soudobé operace.

Za druhé je to nová organizace vojsk: tankové a mechanisované divise, tankové armády, dělostřelecké průlomové divise a letecké armády dávají soudobým technickým bojovým prostředkům ještě rozhodnější účinnost.

Za třetí — úspěch obklíčení byl podporován v minulé válce také rozdílem v rychlosti pohybu rychlých (mechanisovaných) vojsk a hlavní masy ozbrojených sil pěchoty a hipomobilního dělostřelectva.

Avšak ani nejvyspělejší technika a soudobé bojové prostředky samy o sobě nejsou rozhodující při průběhu obklíčovací operace. Ony poskytují jen možnosti obklíčení a zničení nepřítele, ovšem je třeba je umět uskutečnit. Mimo to současně s novou technikou je třeba užívat i nových způsobů boje.

„Technika bez lidí, kteří ji ovládají, je mrtvá,“ říká generalissimus Stalin, „technika ovládaná lidmi může a musí dělat divy“ („Otázky leninismu“, 11. vydání ruské, str. 490).

Je všeobecně známo, že obklíčovatelé a zničitel obrovská uskupení nepřítele dovedla v druhé světové válce jen Sovětská armáda, která nejenže byla vyzbrojena nejlepší bojovou technikou té doby, ale uměla jí též v boji i v operaci využít.

Připomeňme na př. dobře známou historickou skutečnost z r. 1944, kdy velení anglo-amerických vojsk v Normandii mělo čtyři armády proti jedné německé, téměř dvojnásobnou převahu tanků a více než šestinásobnou převahu letectva, a přece nedovedlo ani obklíčit, ani zničit 7. německou armádu.

Je tedy třeba jednat dovedně, aby možnost obklíčení a zničení nepřítele byla uvedena ve skutek.

Obklíčit a zničit nepřítele může jen ta armáda, která má vysokou bojovou morální hodnotu, pevný týl, je vyzbrojena moder-

ními technickými prostředky a dokonale ovládá nejhodnotnější teorii a soudobé operační umění, t. j. armáda, která podle učení generalissima Stalina má vlastnosti trvale působící ve válce.

Sovětská armáda má možnosti, které jí dovolují dosáhnout obrovských operačních a strategických cílů. Zkušenosti z druhé světové války ukazují, že jedině Sovětská armáda prováděla úspěšné útočné obklíčovací operace, operace s ohromným rozmachem, které vedly k zničení strategických sil nepřítele.

Je třeba mít na zřeteli, že v budoucnosti budou armády vybaveny bojovou technikou a novými bojovými prostředky ještě ve větší míře. To umožní velení velkých operačních vojskových svazů, aby řešilo úkoly a plánovalo operace s předpokladem maximálního úspěchu, t. j. operace na obklíčení a zničení nepřítele.

II. Podmínky, za kterých může vzniknout obklíčení

Všechny podmínky, za kterých může dojít k obklíčení, vyplývají z rázu soudobých útočných operací. Soudobé dělostřelectvo, mocné letectvo, mechanisovaná vojska, velké jednotky vzdušných výsadků, partyzánské boje v týlu nepřítele mají rozhodující vliv na vedení soudobých operací a dávají předpoklady pro široké použití obklíčovacího manévru. Proto byly za Veliké vlastenecké války SSSR a budou též v budoucnu případy obklíčení velkých uskupení nepřítele častější, než byly v dřívějších válkách.

Během první a druhé světové války i za Veliké vlastenecké války Sovětského svazu můžeme sledovat, že obklíčení vznikalo za všech druhů bojové činnosti vojsk: v obraně, v útoku, za střetnutí, za ústupu, při protiúderu i při průlomu. Je zcela samozřejmé, že situace, za které vzniká obklíčení, má vliv na boj vojsk v obklíčení. Rozhodující vliv na boj v obklíčení má bojová sestava, v které jsou vojska zastížena v době vzniku obklíčení. S tohoto hlediska můžeme rozlišovat tři typické případy:

1. Obklíčení vojsk v obraně

Nejčastěji dojde k obklíčení vojsk v obraně. Při úporné obraně obranného pásma

mohou být bránící se vojska obchvacena z jednoho nebo z obou boků a obklíčena.

Obklíčení vzniká

- rychlým a rozhodným útokem vojsk na křídlech obklíčované skupiny,
- prudkým úderem rychlých jednotek do týlu bránících se vojsk,
- zkrušením a izolováním bránících se vojsk palbou minometů, dělostřelectva a úderu letectva,
- obsazením a udržením důležitých taktických prostorů na bocích a v týlu obrany,
- rozbitím, nebo zadržením přicházejících záloh nepřítele,
- zabezpečením se jednotkami a zátarasy i na pomocných směrech nebo na směrech ohrožených protiúderem obrany.

Podle své vnější formy a podle rázu může být obklíčení operační a taktické.

Operační obklíčení zbavuje obklíčená vojska komunikaci, spojení s týlem a se sousedy a jeho dalším cílem je utvořit podmínky pro zajištění nebo zničení obklíčených vojsk.

Operační obklíčení netvoří ještě souvislý kruh kolem obklíčených vojsk, ani nedává možnosti postřelovat je v celé hloubce a obklíčený má uvnitř obklíčení možnost manévru. Operační obklíčení není těsným a rovnoměrným obklopením obklíčovaných vojsk s navázáním těsného styku mezi obklíčovajícími vyššími jednotkami a útvary. Operačního obklíčení je dosaženo tehdy, jestliže byly přehrazeny spojovací cesty, ovládnuty křižovatky a výhodná postavení v bocích a v týlu bránících se vojsk, které umožňují jejich zničení koncentrickými údery z čela, z boků i z týlu.

Taktické obklíčení vzniká z operačního obklíčení, bylo-li zúžením kruhu dosaženo souvislé fronty obklíčovajících jednotek kolem bránících se vojsk. Při taktickém obklíčení má být obklíčené uskupení v celé jeho hloubce postřelováno dělostřelectvem a minomety a má být úplně izolováno od ostatních vojsk v obraně.

K dokončení obklíčení v operačním měřítku a ke zničení obklíčených vojsk je třeba velkých sil a prostředků. Proto může být prováděno s úplným úspěchem jen takovými operačními vojskovými svazy, jako je fronta. Ve válečné historii je však mnoho příkladů, kdy obklíčení a následujícího zni-

čení obklíčených vojsk bylo dosaženo i menšími nebo rovnocennými silami. K dosažení takového úspěchu je třeba

- dovedně dosáhnout rozhodné převahy sil na křídlech i na vrub smělého oslabení druhých úseků, kde je nutno vést boj i s použitím překážek,
- provést akci s mimořádnou rychlostí, pohyblivostí a rozhodností,
- umět rychle a závčas využít pasivnosti, malé pohyblivosti, zdlouhavosti a jiných chyb obklíčovaných vojsk.

„Obklíčení a po něm následující zajištění nebo zničení nepřátelských vojsk při stejných nebo slabších vlastních silách je věcí cti, statečnosti, hrdinství vojsk a vysokého umění velitelů a musí být hodnoceno jako nejvyšší vojenský hrdinský čin.“ (Polní řád čs. branné moci, čl. 279.)

Obklíčení v taktické hloubce obrany vzniká při ustálené frontě. V tomto případě musí obklíčovající vojska zpravidla nejdříve prolomit obranu.

Úspěch obklíčovacího manévru bude v plné míře záviset na prudkosti, t. j. na velké rychlosti při rozvinutí operace útočících vojsk. Tato rychlost musí dosáhnout takového stupně, aby se úderná obchvacující křídla útočící armády mohla semknout dříve, než se pohnou hlavní síly bránících se vojsk.

Obklíčení je ulehčeno, je-li na jednom křídle nebo v týlu obrany přirozená překážka. V takovém případě se bude útočník snažit rozbít křídla (křídlo) hlavních sil obrany, přehradit jim ústupové cesty a pak je zatlačit k překážce. Úkol odříznout ústupové cesty je zpravidla svěřován rychlým jednotkám a vzdušným výsádkám, které jsou s rychlými jednotkami v těsné součinnosti.

Obklíčení však může být pevné jen tehdy, je-li dokončeno pěchotou. Pěchota musí po dosažení boků a týlu obklíčených vojsk vystřídát rychlé jednotky a zaujmout výhodné východiště pro koncentrický útok ke zničení obklíčených vojsk.

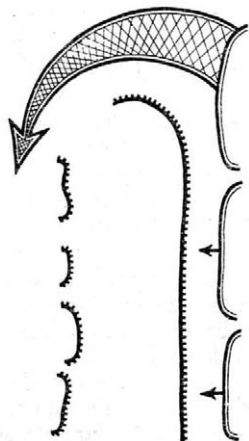
Nejrychleji a neúplněji lze dosáhnout obklíčení při současném obchvatu obou křidel obklíčovaných vojsk. To však vyžaduje značné početní i kvalitní převahy útočníka.

Rychlosti rozvinutí úspěchu a operačního obklíčení lze dosáhnout především silami rychlých vojsk (tankové a mechanisované

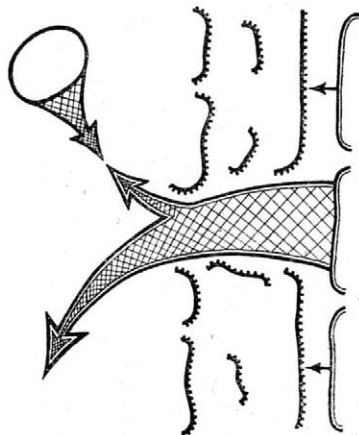
Obchvat /obejití/ jednoho křídla

Obr. 1

a/ v případě, kdy má nepřítel odkryté křídlo

b/ při průlomu fronty nepřítele

divise, tankové armády), bojového letectva a vzdušných výsadků vyslaných do hlubokého týlu obklíčovaných nepřátelských vojsk. Pěchota a dělostřelectvo rozvíjejí a zabezpečují průlom nebo při pronásledování úspěch dosažený rychlými vojsky. Sražení musí být zakončeno v době co nejkratší.

Rychlá vojska mohou mít v obklíčovacích operacích tyto hlavní cíle v týlu bránících se nepřátelských vojsk:

- rozbít anebo aspoň odrazit zálohy nepřítele, vržené do prostoru průlomu k jeho lokalizování nebo k obnovení původní obrany,
- ničit orgány polního a týlového velení obrany (štáby, různé týlové ústavy, ležiště a p.),
- ovládnout určité prostory, přechody vodních toků a udržet předmostí do příchodu hlavních útočících sil.

Obklíčení, které nevede rychle k rozdrčení a zničení obklíčených nepřátelských vojsk, může mít za následek ohrožení samých obklíčujících vojsk, protože obklíčovaná vojska v takovém případě poutají menšími silami velké síly útočníka a získávají čas k přivedení pomoci zvenčí a k probití z obklíčení.

Mimo to, dokud nejsou obklíčená vojska

likvidována, zachovávají si volnost manévru, který mohou provést daleko rychleji (manévr na vnitřních liniích) než vojska, která obklíčují. Proto pokouší-li se útočník o prolomení obranného kruhu a o rozdělení obklíčené skupiny na jednotlivé části, mohou obklíčená vojska soustředit rychlé jednotky k odporu a tím prodloužit nebo oddálit svou likvidaci.

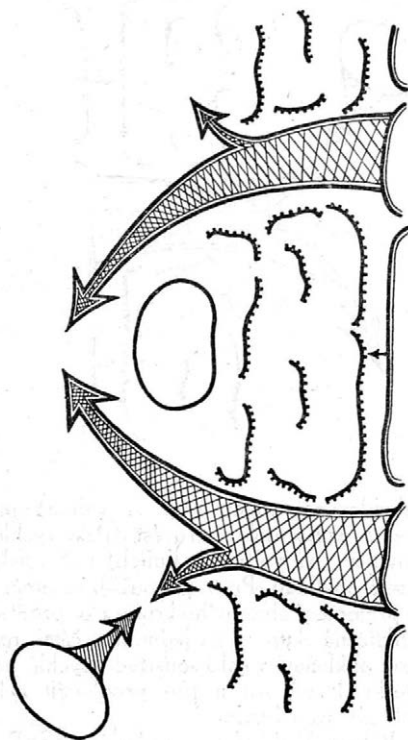
Během Velké vlastenecké války SSSR se nejčastěji vyskytovaly dvě formy manévru k obklíčení bránících se vojsk:

Podstata první formy manévru záleží v tom, že obklíčení je prováděno obchvatem nebo obejitím jednoho boku obklíčovaného uskupení vojsk. Obchvat nebo obejití mohou být provedeny tehdy, má-li obklíčované uskupení vojsk odkryté křídlo (obr. 1, a).

Ve většině případů je však třeba provést nejdříve průlom obrany, aby byly v sestavě obklíčovaných vojsk uměle vytvořeny odkryté boky a aby pak mohly být obchváteny nebo obejity (obr. 1, b).

Obklíčovací manévr probíhá obvykle ve velmi složité bojové situaci. Vojska, která útočí do boku a do týlu nepřítele, jsou nucena bojovat s obrácenou frontou a mohou být sama vystavena úderům do boku a do týlu zálohami nepřítele, které přicházejí na

Obr. 2

Obchvat obou křídel obkličovaných vojsk

pomoc obkličovaným jednotkám. Kdo obkličuje, může být sám obkličován.

Velitelství obkličujících vojsk má dvojí úlohu:

- nedopustit příchod záloh, určených k vysvobození obkličovaných vojsk zvenčí,
- likvidovat nepřátelská vojska v obkličení.

Jako příklad vzniku obkličení v obraně obchvatem jednoho křídla může sloužit obrana 50. sovětské armády v prostoru Tula v prosinci 1941. Ačkoli Němci nemohli obkličít 50. armádu u Tuly, přece na tomto příkladu můžeme názorně sledovat vznik obkličení a průběh událostí během samého obkličení.

Velitel 2. německé tankové armády se po-

koušel provést obkličení 50. sovětské armády. 3. a 4. německá tanková divise byly vyslány k hlubokému obejití 50. armády z jihu a z východu. K zabezpečení tohoto manévru byla současně vyslána jedna motorizovaná divise ve směru na Ržazaň a část 17. tankové divise a jedna pěší divise byly vyslány na Kaširu proti 1. gardovému jezdeckému sboru. Porážkou tohoto zabezpečení vzniklo nebezpečí obkličení samých Němců. 2. německá tanková armáda utrpěla vážnou porážku. Její obkličovací manévr byl zmařen, Němci byli donuceni spěšně ustoupit, zanechavše na bojišti raněné a bojovou techniku.

Podstata druhé formy obkličovacího manévru záleží v tom, že manévr je prováděn obchvatem nebo obejitím obou boků obkličovaného uskupení vojsk. Touto formou manévru se dosahuje obkličení nejrychleji a neúplněji. Podmínkou provedení je však značná početní i kvalitní převaha obkličujících vojsk (obr. 2).

Oboustranný obchvat nebo obejití mohou být provedeny tehdy, má-li obkličované uskupení vojsk odkryté boky, nebo po provedení průlomu obrany na jeho bocích. Ve většině případů je třeba provést průlom obrany na křídlech uskupení vojsk, které má být obkličeno.

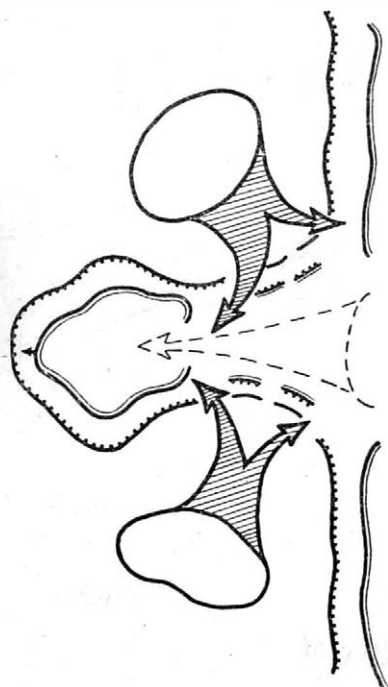
Průlom se obvykle provádí v rámci fronty na dvou i více úsecích na každém křídle. Současně se tvoří části sil, podle situace i hlavními silami — vnější fronta pro boj s přicházejícími zálohami a části sil se tvoří vnitřní obkličovací kruh k blokování a zničení obkličovaných vojsk. Obkličovaná vojska se tedy sevrou dvojitým obkličovacím kruhem.

Během Velké vlastenecké války SSSR byla tato druhá forma obkličovacího manévru nejčastější. Příkladem tohoto obkličovacího manévru je útočná operace Sovětské armády u Stalingradu v listopadu 1942.

Plán stalingradské operace byl vypracován velmi přesně se zřetelem na všechny údaje o situaci. Operace byla provedena podle připraveného plánu, v kterém nebyly provedeny žádné vážnější úpravy. 6. polní a 4. tanková německá armáda v celkovém počtu 330 000 mužů byly obkličeny a pak zničeny.

Obr. 3

Obklíčení nepřátelské úderné skupiny,
která se vklínila hluboko do obranné sestavy,

2. Vznik obklíčení při útoku

Druhý typický případ obklíčení může vzniknout při útoku, kdy se úderná skupina hluboko vklínila do vlastní sestavy, a nemajíc zajištěny boky, octlá se sama v obklíčení po mocných protiúderech nepřítele (obr. 3).

Podstatu tohoto případu můžeme sledovat na příkladu generála Paulusa u Stalingradu na konci roku 1942 a začátkem roku 1943.

3. Vznik obklíčení během ústupu

Třetí typický příklad obklíčení může vzniknout během ústupu, kdy bránící se vojska, utrpěvše porážku v obranné bitvě, snaží se uniknout po provedení úderu útočnicka, aby se vyhnula obklíčení.

Jakmile útočící vojska zjistí začátek ústupu nepřítele, zahájí nepřetržité pronásledování s největším vypětím sil, aby způsobila nepříteli konečnou porážku desorganizací a znemožněním plánovaného ústupu. Při tom houžavnatě tvoří předpoklady k obklíčení a zničení hlavních sil nepřítele.

Útočník předbíhá prudkým pohybem ústup nepřítele, používá buď souběžného pronásledování jako nejučinnější formy manévru, nebo čelního pronásledování nebo spojení obou forem manévru (obr. 4, 5 a 6). Proniká hluboko do sestavy ustupujících vojsk, rozděluje je, ničí po částech a ovládnutím hlavních křižovatek, soutěsek a mostů přes vodní toky v týlu ustupujícího nepřítele rychlými vojsky tvoří podmínky pro obklíčení a zničení jeho hlavních sil.

Dalekonosné dělostřelectvo se přemísťuje postupně vpřed a svou palbou na křižovatky, soutěsky a přechody vodních toků ztěžuje nepříteli ústup a příchod jeho záloh z operační hloubky.

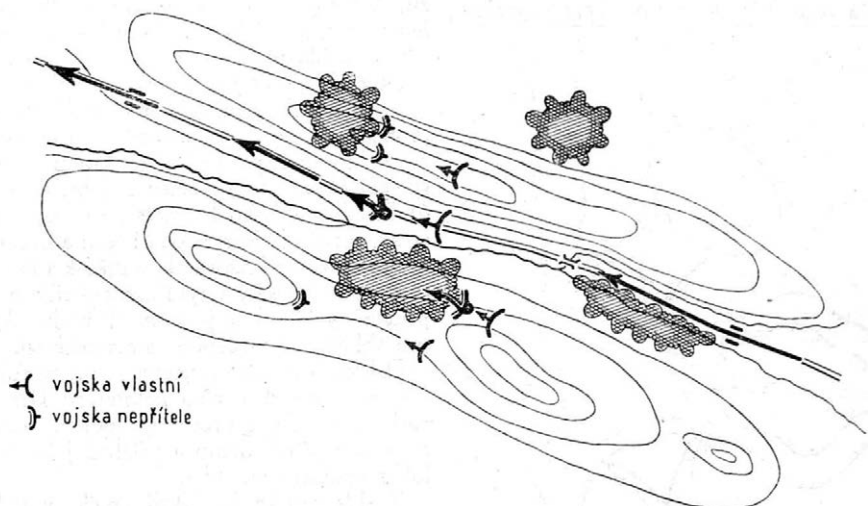
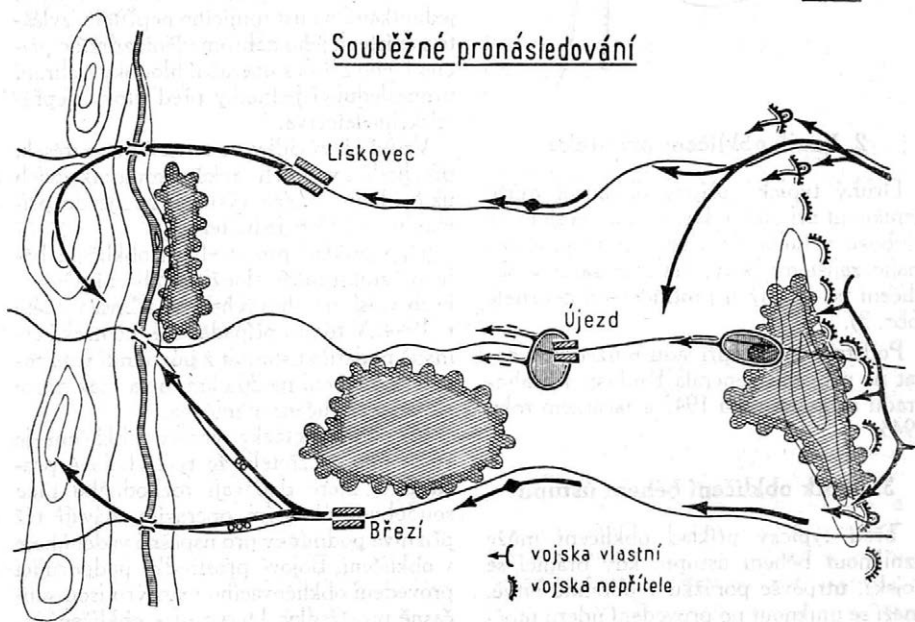
Rychlá vojska pronikají směle vpřed, zmocňují se soutěsek, mostů, komunikačních uzlů, ničí štáby, spojení a jednotlivé proudy ustupujícího nepřítele.

Bitevní letectvo útočí samostatně i v součinnosti s tankovými a mechanizovanými jednotkami na ustupujícího nepřítele, zvláště v místech jeho nahromadění, zdržuje příchod jeho záloh z operační hloubky a chrání pronásledující jednotky před útoky nepřátelského letectva.

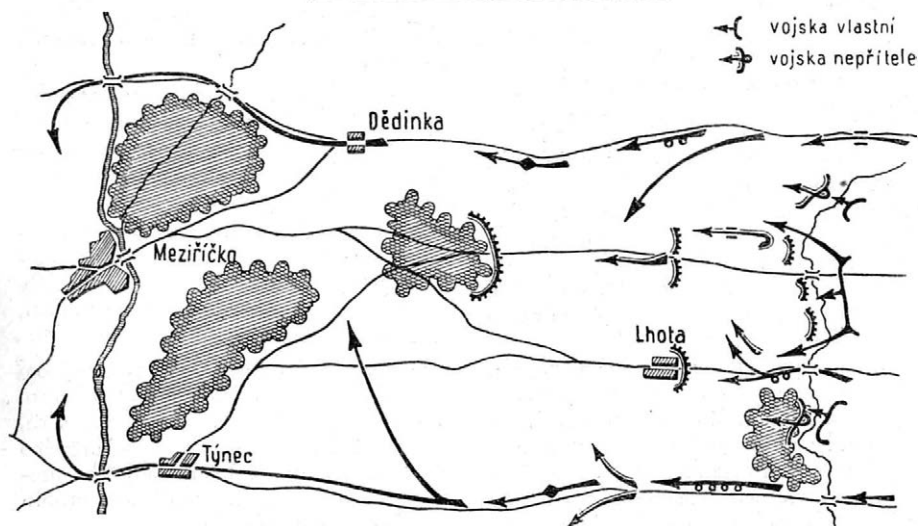
Vzdušné výsadky se zmocňují soutěsek, přechodů vodních toků, komunikačních uzlů, dominujících výšin a drží je do příchodu rychlých jednotek.

Jako příklad pro studium obklíčení během ústupu může sloužit obklíčení německých vojsk na jihovýchod od Minska v létě r. 1944. V tomto případě se 4. německé armádě podařilo ustoupit z původního obranného postavení na 200 km, byla však přece klasicky obklíčena a zničena.

Při studiu otázky vzniku obklíčení je třeba mít na zřeteli, že tytéž bojové prostředky, které dodávají rozhodného rázu soudobým útočným operacím, dávají též příznivé podmínky pro úspěšné vedení boje v obklíčení. Bojové prostředky podporující provedení obklíčovacího manévru jsou současně prostředky, kterými lze obklíčení zabránit.

Čelní pronásledováníSouběžné pronásledování

Obr. 6

Kombinované pronásledování

Soudobá obrana může díky velké pohyblivosti vojsk a bojové techniky soustředit v nejkratší době nezbytné prostředky na ohroženém směru manévrem po frontě a z hloubky. Tím může být dosaženo nezbytné hustoty prostředků k zastavení útoku nebo k provedení protiúderu do boku skupiny vojsk, která se vklínila do obrany.

Nejrychleji ze všech druhů vojsk může být využito letectvo. Masové útoky bitevního letectva, prováděné v nejkratší době na velké vzdálenosti, dávají možnost změnit situaci ve vlastní prospěch.

Mimořádně velký význam při boji v obklíčení má dopravní letectvo. Před druhou světovou válkou vyčerpávala obklíčená vojska velmi rychle materiální prostředky, které měla u sebe, a pak trpěla velkým nedostatkem, zvláště nedostatkem munice. Velké uskupení vojsk, bohatě vybavené dělostřelectvem, avšak bez munice, se stávalo ve skutečnosti bezbrannou a lehkou obětí obklíčujících vojsk.

V soudobých podmínkách dává velká únosnost dopravního letectva nejen možnost zásobovat obklíčená vojska z vnějšku vzdušnou cestou, ale též doplňovat je lidmi a vyzbrojit, odsunovat od nich raněné a vše, co nepotřebují k boji.

V současné době a tím více v budoucnu nestačí proto přerušit jen pozemní spojení obklíčených vojsk se sousedy a s týlem. Je a bude nutné přerušit toto spojení i ve vzduchu, to znamená, že obklíčení musí být nejen pozemní, ale též vzdušné. To nelze tak lehce splnit.

Tankové jednotky, které jsou v sestavě vojsk uvnitř obklíčovacího kruhu, velmi zvyšují jejich odolnost v obraně a údernou sílu při provádění protiútoků a protiúderů.

Vlastní tankové útvary a vyšší jednotky, které jsou vně obklíčovacího kruhu, mohou rychle změnit situaci a vytvořit příznivé podmínky pro pokračování boje v obklíčení nebo pro probití z obklíčení.

Velký význam při boji v obklíčení mají prostředky radiového spojení. V minulosti neměla obklíčená vojska spojení s veliteli a se sousedy. Byla nucena bojovat podle vlastního pojetí situace a bez souladu s činností vojsk vně obklíčovacího kruhu.

V soudobých podmínkách zajišťuje radiové spojení možnost pravidelného velení obklíčeným vojskům na velké vzdálenosti. Radiové spojení umožňuje soustavné dodávání zpráv o situaci obklíčených vojsk, dávání úkolů vojskům a usměrňování jejich

úsilí k plnění úkolů společných s vojsky vně obklíčovacího kruhu.

Ačkoli se možnost vedení úspěšného boje v obklíčení velmi zvětšuje, je a také v budoucnu zůstane boj v obklíčení nejsložitějším druhem boje. Boj v obklíčení se neplánuje jako prvek operace. K boji v obklíčení dochází během operace vynuceně.

Je ovšem třeba se vši rozhodností zdůraznit, že boj v obklíčení nesmí být považován za naprostý nezdar, za beznadějnou situaci. Je třeba mít na zřeteli, že obklíčená vojska na sebe přitahují větší síly nepřítele, poukávají a znemožňují jejich použití na jiných úsecích fronty. Nadřízené velitelství může této situaci využít k dobytí vítězství na jiném úseku fronty.

Ve vojenských kruzích je známa zásada, že se činnost jednoho vojáka v týlu nepřítele rovná čelnímu útoku deseti vojáků. Na této myšlence je založeno použití soudobých vzdušných výsadek. Ty jsou záměrně vrhány do týlu nepřítele a tam úmyslně po určitou dobu bojují v obklíčení, aby umož-

nily hlavním silám dosáhnout daného cíle.

Boj v obklíčení vyžaduje od vojsk velké vytrvalosti, iniciativy, rozhodnosti, rychlosti jednání, pevnosti a hrdinství. Obklíčená vojska musí plnit daný úkol s největší obětavostí.

Obklíčená vojska snadno podléhají dojmům. Proto je péče o zachování jejich vysoké morálně politické úrovně nejdůležitějším úkolem velitelů všech stupňů a jejich politických zástupců.

Osobní příklad velitelů, činnost útvarových organizací KŠC a útvarových organizací ČSM jsou v obklíčení více než kdy jindy hlavní oporou odolnosti, vytrvalosti, statečnosti a hrdinství.

Správně organisovaný a provedený boj v obklíčení je velmi účinný. V obklíčení musí vojska bojovat podle určitého záměru, musí být vedena snahou o dosažení určitého cíle, t. j. snahou o udržení zaujatého prostoru, zničení útočícího nepřítele a probítí z obklíčení na daný rozkaz.